

BEROEPSBELANGEN

NADERE VOORSCHRIFTEN TEN AANZIEN VAN DE UITOEFENING DER GENEESKUNST

ONTWERP VAN WET.

Wij WILHELMINA, bij de Gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is nadere voorschriften te geven ten aanzien van de uitoefening der geneeskunst door geneeskundigen, tandartsen en vroedvrouwen en voorzieningen te treffen voor de toepassing van die voorschriften;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Een geneeskundige, die zich schuldig maakte aan wangedrag of andere handelingen, die het vertrouwen in den stand der geneeskundigen ondermijnen, of aan nalatigheid, waardoor ernstige schade ontstond voor een persoon, te wiens behoefte hem genees-, heel- of verloskundige raad of bijstand gevraagd werd, of die in de uitoefening van de geneeskunst blijk geeft van grove onkunde, kan, onverminderd zijn aansprakelijkheid ingevolge het Burgerlijk Wetboek of het Wetboek van Strafrecht, worden onderworpen aan een of meer van de maatregelen, vermeld in art. 5.

Artikel 2.

Een tandarts, die zich schuldig maakte aan wangedrag of andere handelingen, die het vertrouwen in den stand der tandartsen ondermijnen, of aan nalatigheid, waardoor ernstige schade ontstond voor een persoon, te wiens behoefte hem tandheelkundige raad of bijstand gevraagd werd, of die in de uitoefening van de tandheilkunde blijk geeft van grove onkunde, kan, onverminderd zijn aansprakelijkheid ingevolge het Burgerlijk Wetboek of het Wetboek van Strafrecht, worden onderworpen aan een of meer van de maatregelen, vermeld in artikel 5.

Artikel 3.

Een vroedvrouw, die zich schuldig maakte aan wangedrag of andere handelingen, die het vertrouwen in den stand der vroedvrouwen ondermijnen, of aan nalatigheid, waardoor ernstige schade ontstond voor een zwangere of kraamvrouw, te wier behoefte haar verloskundige raad of bijstand gevraagd werd, of voor een met haar bijstand geboren kind, of die in de uitoefening der verloskunst, voor zoover zij daartoe bevoegd is, blijk geeft van grove onkunde, kan, onverminderd haar aansprakelijkheid ingevolge het Burgerlijk Wetboek of het Wetboek van Strafrecht, worden onderworpen aan een of meer van de maatregelen, vermeld in artikel 5.

Artikel 4.

Ten aanzien van een geneeskundige, een tandarts of een vroedvrouw, die door een ziels- of lichaamsziekte, of door ouderdoms- of lichaamsgebreken ongeschikt moet worden geacht voor de uitoefening der geneeskunst, kunnen de maatregelen, vermeld onder 4o. en 5o. van het eerste lid van artikel g, worden toegepast.

Artikel 5.

1. De maatregelen, bedoeld in de artikelen 1—4, zijn:
 - 1°. waarschuwing;
 - 2°. berisping;
 - 3°. opleggen van een geldboete van ten hoogste drieduizend gulden;
 - 4°. schorsen in de uitoefening van de geneeskunst voor ten hoogste één jaar;
 - 5°. ontzeggen van de bevoegdheid, de geneeskunst uit te oefenen.
2. Zoowel berisping als een schorsing in de uitoefening van de geneeskunst voor ten hoogste één jaar kan gepaard gaan met het opleggen van een geldboete van ten hoogste drieduizend gulden.
3. Indien een geldboete wordt opgelegd, kunnen in de beslissing één of meer termijnen worden vastgesteld waarin zij moet worden voldaan. De invordering van de boete geschiedt met overeenkomstige toepassing van de artikelen 14 en volgende van de wet van 22 Mei 1845 (*Staatsblad* n°. 22) door den ontvanger der directe belastingen van de woonplaats van hem, aan wien de boete is opgelegd.

Artikel 7.

Een maatregel, als bedoeld onder 4°. en 5°. van het eerste lid van artikel 5, wordt ter algemeene kennis gebracht, zoodra de beslissing, waarbij hij is opgelegd, onherroepelijk is geworden. De overwegingen, waarop de beslissing steunt, worden in de gevallen, voorzien in de artikelen 1—3, niet, en in de gevallen, voorzien in artikel 4, wel ter algemeene kennis gebracht.

Artikel 8.

1. Het nemen van de beslissingen, die de toepassing van de arti-

kelen 1—4 noodig maakt, wordt opgedragen aan bijzondere Colleges.

2. Van de beslissing van een zoodanig College staat beroep open op een Centraal College.

3. Iedere beslissing houdt de overwegingen in, waarop zij steunt.

Artikel 9.

De in artikel 8 bedoelde Colleges zijn mede bevoegd kennis te nemen van geschillen ter zake van de uitoefening van de praktijk door geneeskundigen, tandartsen of vroedvrouwen, welke met hetzij in het algemeen hetzij voor het bepaalde geval gegeven toestemming van de daarbij betrokken partijen aan hun oordeel worden onderworpen. Worden die geschillen niet in der minne bijgelegd, dan beslist het College; daarbij kunnen een of meer van de maatregelen, vermeld in artikel 5, ambtshalve worden opgelegd.

Artikel 10.

1. Een College voor de beslissing in eersten aanleg bestaat uit vier geneeskundigen en één rechtsgeleerde. Het Centraal College bestaat uit vier geneeskundigen en één rechtsgeleerde.

2. Indien een beslissing moet worden genomen ten aanzien van een tandarts of een vroedvrouw, worden in het College in eersten aanleg en in het Centraal College twee geneeskundigen, zoo mogelijk, vervangen door onderscheidenlijk twee tandartsen of twee vroedvrouwen.

Artikel 11.

1. Behoudens het bepaalde in den laatsten zin van artikel 9 wordt een zaak bij een College in eersten aanleg aanhangig gemaakt door een schriftelijke klacht van een, ter beoordeeling van het College, waarvoor de zaak dient, rechtstreeks belanghebbende, van een College of bestuur, tot hetwelk de geneeskundige, de tandarts of de vroedvrouw in dienstverhouding staat, of van een geneeskundig inspecteur van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

2. Zoodra een klacht is ingekomen, doet de voorzitter een voorloopig onderzoek instellen. Blijkt dat de klacht kennelijk ongegrond of van onbeduidenden aard is, dan kan het College haar zonder nader onderzoek ongegrond verklaren. In alle andere gevallen neemt het College een beslissing niet dan nadat de geneeskundige, de tandarts of de vroedvrouw, over wie geklaagd is, opgeroepen en, in geval van verschijnen, gehoord is. Deze bepaling vindt overeenkomstige toepassing in het geval, voorzien in den laatsten zin van artikel 9.

3. Herroepen van de klacht, nadat het College de zaak in behandeling heeft genomen, heeft op de verdere behandeling geen invloed.

Artikel 12.

1. De geneeskundige, de tandarts of de vroedvrouw, over wie geklaagd is, en hij, die de klacht heeft ingediend, kan binnen drie

dagen, na ontvangst van de oproeping om voor een College in eersten aanleg of van het Centraal College te verschijnen, wraken:

1°. elk lid, dat in het geval of in de gevallen, die tot de klacht aanleiding gaven, rechtstreeks betrokken is geweest;

2°. elk lid, dat aan den klager of aan hem of haar, over wie geklaagd is, in bloedverwantschap of zwagerschap bestaat tot in den vierden graad ingesloten;

3°. elk lid, dat een rechtstreeksch belang heeft, dat strijdig is met het belang van den klager of van hem of haar, over wie geklaagd is.

2. Over de wraking wordt zoo spoedig mogelijk beslist door de niet-gewraakte leden. Zijn alle leden gewraakt, dan beslist Onze Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

3. Bij staking van stemmen wordt de wraking geacht te zijn afgewezen.

Artikel 13.

1. Indien de behandeling van een zaak hetzij op klacht hetzij ambtshalve, niet mogelijk blijkt zonder dat de geneeskundige, de tandarts of de vroedvrouw, over wie geklaagd is, gehoord wordt, en het College, dat de klacht behandelt, van oordeel is, dat het algemeen belang de afdoening vordert, kan dat College beslissen, dat die geneeskundige; die tandarts of die vroedvrouw op een daarbij te bepalen dag moet verschijnen. In die beslissing worden de feiten of aanwijzingen, waarop het oordeel steunt, vermeld.

2. Van de beslissing, bedoeld in het vorige lid, staat, indien zij is genomen door een College in eersten aanleg, beroep op het Centraal College open.

3. Het bepaalde in de artikelen 192 en 444 van het Wetboek van Strafrecht ten aanzien van hem, die wettelijk als getuige, deskundige of tolk is opgeroepen, geldt mede ten aanzien van den geneeskundige, den tandarts of de vroedvrouw, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 14.

Ieder die als getuige of deskundige is opgeroepen, zoowel in eersten aanleg als in beroep, is verplicht aan die oproeping gevolg te geven. Hij die als getuige of deskundige is opgeroepen, is verplicht getuigenis af te leggen of zijn diensten als deskundige te verleenen, een en ander behoudens geldige redenen van verschooning op grond van de verplichting tot geheimhouding uit hoofde van stand, beroep of ambt, als in het Wetboek van Strafvordering bedoeld.

Artikel 15.

1. De leden van een College in eersten aanleg en van het Centraal College zijn verplicht tot geheimhouding van de bij het College aanhangige zaken, van de beraadslagingen over een zaak en van de beslissing, voor zoover die niet ingevolge het bepaalde in artikel 7 ter openbare kennis wordt gebracht.

2. Aan den inspecteur, die een klacht heeft ingediend, wordt van

de beslissing, zoowel in eersten aanleg als in beroep, afschrift gezonden.

3. Aan ieder ander, die een klacht heeft ingediend, wordt, zoowel in eersten aanleg als in beroep, van de beslissing afschrift gezonden, indien de klacht ongegrond of niet-ontvankelijk wordt verklaard.

Artikel 16.

Wij regelen verder bij algemeenen maatregel van bestuur den zetel, het ambtsgebied, de samenstelling, de bevoegdheid en de orde van behandeling van zaken van de Colleges in eersten aanleg en van het Centraal College. Wij regelen daarbij tevens alles wat voor de uitvoering van deze wet voorziening vordert.

Artikel 17.

Deze wet treedt in werking met ingang van een door Ons te bepalen dag. Ten aanzien van de inwerkingtreding van te harer uitvoering vastgestelde algemeene maatregelen van bestuur kan worden afgeweken van de voorschriften van de wet van 26 April 1852 (*Stbl.* nr. 92), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 26 Juli 1918 (*Stbl.* nr. 499).ⁱⁱⁱ

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven,

*De Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid,*

**NADERE VOORSCHRIFTEN TEN AANZIEN
VAN DE UITOEFENING DER GENEESKUNDE**

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Voor een juiste waardeering van dit wetsontwerp is aanknooping aan wat reeds bestaat noodig. Daarom ga aan een bespreking van het wetsontwerp het volgende vooraf.

De Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunde bezit sedert 1903 in hare organisatie een instituut voor beslechting van geschillen, welks wezen en werk is geregeld in haar Huishoudelijk Reglement. In afdelingsraden, districtsraden en een centralen raad van beroep heeft zij de organen geschapen, die over geschillen beslissen en tuchtmiddelen toepassen. Die geschillen kunnen o.a. bestaan tusschen leden onderling en tusschen leden en niet-leden. Blijkt bij het onderzoek van een geschil, dat een lid heeft gehandeld in strijd met de waardigheid van den geneeskundigen stand of met de belangen van dien stand of van de maatschappij, dan kunnen tuchtmiddelen worden toegepast t. w. berisping, boete, schorsing van het lidmaatschap voor ten hoogste één jaar en schorsing, gepaard met een voorstel aan den raad van beroep om tot schrapping over te gaan.

Bovendien kan bij berisping en schorsing een opdracht tot herstel van gedaan onrecht worden gegeven.

Uit particulier initiatief is hier ontsproten een instelling, die in de raden van toezicht en discipline voor de advocaten min of meer een officieelen voorlooper had. Immers, in beide gevallen worden vakgenooten geroepen om te oordeelen en te beslissen over handelingen en tekortkomingen van vakgenooten. Dat medici in de eerste plaats geroepen zijn en worden, om over medici te oordeelen, behoeft niet verdedigd of aannemelijk gemaakt te worden; het spreekt voor wie zich rekschap geeft van hetgeen hier beoordeeld moet worden, vanzelf.

De organisatie van de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst heeft in stilte gewerkt en menigmaal zeer goed werk gedaan. Meer dan 15 jaar reeds maakt de Rijksverzekeringsbank gebruik van den Raad van beroep der Maatschappij door inwinning van advies in alle geschillen tusschen de Bank en geneesheeren en over klachten over dezen, welke het Bankbestuur wenscht te laten onderzoeken.

Wanneer men afziet van de belangen der Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst, die hier verder buiten beschouwing kunnen en moeten blijven, dan heeft men door initiatief van een particuliere organisatie een steun tegen verval van den medischen stand, die groote waardeering verdient.

Het ambt van den medicus is in wezen, gelijk dat van den advocaat,

een „nobile officium”. Dit hooge karakter moge in de praktijk voor veler oog verduisterd worden; noch de min gunstige gevallen, die de praktijk soms te zien geeft, noch, in het algemeen, het feit, dat de medicus zijn diensten niet onvergolden verleent en kan verleenen, kunnen het te niet doen. Het kan vervagen of in verval komen onder den verruwendenden invloed van den strijd om het bestaan, vooral van te scherpe concurrentie, die eerlijke mededinging verdrong; minder gelukkige beroepskeuze kan er toe leiden, dat personen met een tekort aan de voor dit werk gevorderde niet geringe moreele of intellectuele eigenschappen in het gilde komen, en door handel en wandel aan de maatschappelijke belangen, waarvoor de medicus staat, meer of minder ernstig te kort doen.

Dank zij een groote kern van medici, in wier arbeid het „nobile officium” duidelijk te onderkennen valt, mag Nederland nog bogen op een over het geheel hoogstaanden medischen stand. Het zou evenwel niet goed zijn, daarbij het oog te sluiten voor de gevaren die dreigen. Het is toch geenszins ondenkbaar, dat er in den medischen stand elementen komen, die door opvatting en praktijk niet alleen dien stand zouden ontsieren, maar maatschappelijk een gevaar zouden kunnen blijken te zijn. Hier toch zijn gewichtige belangen van de samenleving in het geding; immers haar fysieke en moreele kracht lijdt ernstig schade indien de medische stand niet staat op de hoogte van zijn taak. De invloed van den medischen stand in de samenleving, zoowel individueel als sociaal, is zóó groot en zóó tastbaar, dat het overbodig mag worden geacht, dien nader aan te toonen. Bedenk men nu hierbij, dat de opleiding der medici onder de hoede der Regeering jaarlijks beduidende bedragen vordert van de schatkist van het Rijk, en dat reeds jaren lang onze universiteiten een toenemend aantal medici afleveren, voor wie de strijd om het bestaan al zwaarder wordt, dan zal niet meer betoogd behoeven te worden, dat en waarom de Overheid een roeping heeft met betrekking tot het peil van den medischen stand. De ondergeteekende meent, dat thans gezegd moet worden, dat de Overheid die roeping moet vervullen.

De tuchtmiddelen van de Maatschappij tot Bevordering des Geneeskunst kunnen zekere excessen weren en hebben in stilte menigen afgedoolden broeder van het gilde tot de orde geroepen. De macht van deze particuliere organisatie is evenwel te beperkt om op den duur en toereikend te kunnen handhaven, wat, volgens de bovenstaande uiteenzetting, als Staatsbelang moet worden beschouwd. Ontzegging van het lidmaatschap is het ultimum remedium, maar, hoevelen ook dat lidmaatschap op prijs stellen, men kan zich ten slotte door vrijwillige uittreding aan den arm dezer gerechtigheid onttrekken. Bovendien zijn er onderscheidene medici, die niet tot deze organisatie zijn toegetreden.

Er zijn gevallen denkbaar, waarin het niet langer toelaatbaar zou zijn, dat de medicus de bevoegdheid tot uitoefening van zijn beroep behield en waarin het algemeen belang zou eischen, dat wettelijke

regeling waarborg voor doeltreffende berechting bood. Bovendien zijn de normen, die in het reglement der maatschappij zijn gesteld, van haar standpunt volkomen logisch en juist, van meer algemeen standpunt bezien niet toereikend en minder juist. Bij de bespreking van artikel 1 zal dit blijken.

Voorziening door den wetgever acht de ondergeteekende dan ook noodig, opdat eensdeels de nog weinige elementen, die meer of minder bedenkelijk zouden blijken te zijn, desnoods uit den medischen stand verwijderd kunnen worden door ontzegging van de bevoegdheid tot uitoefening van de geneeskunst, anderdeels — en dat zal de blijvende werking van een wet als het ontwerp zijn — het voortwoekeren van kwaad worde gestuit.

Daarbij worde evenwel naar de bedoeling van den ondergeteekende zooveel mogelijk voortgewerkt in de richting van het bestaande, dat bijna 20 jaar reeds zijn diensten heeft bewezen.

De Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst heeft, zooals hierboven reeds bleek, raden van tucht. De districtsraden, eenigszins verminderd in aantal, kunnen met een enkele aanvulling fungeren als colleges van tucht, welke de nieuwe bepalingen zullen toepassen en benoemd zullen moeten worden onder medewerking van de geneeskundigen, die in het district van het college de praktijk uitoefenen. De ondergeteekenden denken zich het lidmaatschap van die colleges als een zeer belangrijk eere-ambt, voor welks vervulling op de besten van den medischen stand niet vergeefs een beroep zal worden gedaan, zooals zij tot dusver aan meergenoemde maatschappij hun medewerking hebben verleend voor handhaving van haar tucht. Permanent werk zal er voor die colleges niet zijn; de grootste kracht van een wet als deze schuilt in de preventie.

Maar ook in ander opzicht zal voortgebouwd kunnen worden op wat bestaat. Naast de ernstige feiten, waarop tot dusver in deze Memorie werd bedoeld, komen er in de praktijk geschillen voor tusschen medici en patiënten en tusschen medici onderling, waarvoor het huishoudelijk reglement der maatschappij voorzieningen treft, en die beslist worden, voor zoover zij niet in der minne worden bijgelegd, door de afdeulings- en districtsraden.

Ook bij die geschillen kan een sociaal belang zijn betrokken en is het ook meermalen in het geding. In het wetsontwerp (artikel 9) is de mogelijkheid voorzien, dat de colleges van tucht ook kennis nemen van geschillen als de hier bedoelde.

Tot dusver was in deze Memorie alleen sprake van geneeskundigen. Maar hetgeen van hen geschreven werd, geldt ook, zij het, wat de sociale beteekenis betreft in minder sterke mate, van tandartsen en vroedvrouwen. Ook voor dezen zijn daarom in de artikelen 2 en 3 normen gesteld.

De samenstelling van de colleges van tucht is aldus gedacht, dat

zij zullen bestaan uit vier geneeskundigen en een jurist. Een jurist is onmisbaar om te waken dat het recht tot zijn recht kome. Twee geneeskundigen worden vervangen door twee tandartsen of twee vroedvrouwen, wanneer een zaak van een tandarts of een vroedvrouw moet worden behandeld. De leiding van de colleges zijn in handen van een geneeskundige, omdat het steeds zal gaan om een onderzoek naar en een oordeel over medische handelingen, waartoe de voorzitter in de eerste plaats in staat moet zijn. De verdere voorschriften voor de sanmenstelling en de werkwijze van deze colleges van tucht zijn in artikel 16 overgelaten aan een algemeenen maatregel van bestuur; in de artikelen 7—15 van het ontwerp komen de voorschriften voor, die in de wet niet gemist kunnen worden. Hierbij is gehandeld naar het voorbeeld o. a. van het Reglement van orde voor de advocaten, en, om een meer modern voorbeeld te nemen, van de crisis-rechtspraak.

Volgens de hier geschetste regeling zullen de kosten zich beperken tot die voor reis, verblijf en administratie. Een schatting kan daarvan niet worden gegeven, maar ook zonder nader betoog zal het duidelijk zijn, dat zij zeer beperkt zullen blijven.

Met betrekking tot de artikelen van het wetsontwerp wordt het volgende opgemerkt.

Artikel 1.

De normen, die de wetgever moet stellen, kunnen niet zijn die welke de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst in haar reglement stelde. Practisch moge bescherming van het belang dier maatschappij goeddeels neerkomen op hetgeen de samenleving noodig heeft, de wetgever moet van een ander standpunt uitgaan. Ook de eisch, dat de waardigheid of de belangen van den geneeskundigen stand niet worden gekrenkt, in het reglement van de maatschappij begrijpelijk, mikt, rechtstreeks, niet op wat voor den wetgever een te beschermen belang is. Voor den rechtgeaarden medicus is „salus aegri suprema lex”; die „suprema lex” moet zijn standseer bepalen. Voor den wetgever gaat het ook alleen om „salus aegri”. Daartegenover is de standseer voor hem secundair; primair is dat de zieken en gezonden vertrouwen kunnen hebben in den medischen stand. Daarom moet de eisch gesteld worden, dat de medicus zich onthoudt van handelingen, die dat onmisbaar vertrouwen ondermijnen. Wangedrag is een ernstig vergrijp tegen den vertrouwenseisch, waarmede andere handelingen op ééne lijn gesteld kunnen worden. Bij het stellen van dezen norm wordt afgezien van het geven van voorbeelden, leder, die ziek is geweest of zieken heeft gekend, weet, dat in de verhouding tusschen patiënt en medicus groot, vaak onbegrensd vertrouwen, ethisch en intellectueel, onmisbaar is. De besten van de goeden onder de medici zullen in gegeven gevallen moeten beslissen, wat met den gestelden eisch in strijd is. Handelingen zullen daartoe steeds moeten worden bezien in verband met de velerlei omstandigheden, waaronder

zij verricht werden; alleen zoo zal het mogelijk zijn, te bepalen, wat de concrete inhoud zal zijn van deze algemeene aanvaarde norm.

Behalve deze handelingen zijn er andere, waarvan den medicus, die staat op de hoogte van zijn „nobile officium” zich moet onthouden. Ter wille van den hulpzoekenden mensch zijn waakzaamheid en omzichtigheid in bijzondere mate noodig; het kan toch gaan om het leven of de gezondheid van een persoon. Een medicus, die in dit opzicht te kort schoot en daardoor aan een hulpzoekende schade berekkende, staat schuldig aan een ernstig verzuim en moet daarvoor verantwoordelijk gesteld worden. De schade kan absoluut zijn: verlies van leven; zij kan ook relatief zijn: tijdelijk of blijvend verlies van gezondheid of validiteit. Ook hier moet ieder geval afzonderlijk beoordeeld worden; het construeeren van voorbeelden heeft voor de toepassing van deze norm geen zin. Door de woorden: „te wiens behoefte hem genees-, heel- of verloskundige raad gevraagd werd” worden omvat de gevallen, dat iemand voor zich zelven bij een medicus komt en dat voor een ander, bijv. voor een kind, hulp gevraagd wordt.

Een laatste eisch is, dat de medicus ter wille van „salus aegri” op de hoogte zij van zijn vak. In haar algemeenschap zal deze eisch wel niet bestreden worden. Indien bijv. een medicus — om een sterk sprekend voorbeeld te nemen, — 20 jaar lang bleef stilstaan bij hetgeen hij aan de academie leerde en van den vooruitgang en de blijvende veroveringen van de wetenschap geen kennis nam, zich die niet ter wille van de zieken toeëigende, zou hij niet meer geschikt kunnen blijken voor de uitoefening van de praktijk, doordat hij schromelijk te kort zou kunnen schieten in het behartigen van de belangen van patiënten. Aan den anderen kant moet groote matiging betracht in de eischen, die men in dit verband aan den medicus stelt; niet alle vruchten, die op de wetenschappelijke markt uitgesteld worden, zijn rijp om genuttigd te worden en wie kritiekloos zijn patiënten die vruchten voorziet, handelt even bedenkelijk als wie bij het absoluut verouderde volhardt, omdat hij te weinig belangstelling had om met zijn tijd mede te gaan. Een scherpe norm kan ook hier niet gesteld worden. Tegen niet vervulbare of overdreven eischen wordt gewaakt, doordat alleen blijken van „grove onkunde” tot een ontvankelijke klacht kunnen leiden. Ook zoo geformuleerd zal deze norm haar concrete inhoud moeten verkrijgen door de praktijk. De colleges, die over klachten moeten beslissen, zullen in ieder voorkomend geval kunnen vaststellen, of daar van „grove onkunde” sprake was.

Ten slotte geldt voor de drie normen, die in artikel 1 zijn gegeven, gelijkelijk, dat zij in handen van hoogstaande medische en juridische krachten in aanpassing aan de omstandigheden zullen worden de praktische steunsels, die den medischen stand op zeker peil houden, door tuchtmaatregelen toe te passen op hen, die onbekwaam of onwillig bleken om op dat peil te blijven.

Het is denkbaar, dat een geval, dat ligt binnen de grenzen van dit wetsontwerp, tevens ligt binnen die van een bepaling van het Wetboek van Strafrecht, of grond oplevert voor een burgerrechtelijke

vordering. Er is geen reden, dergelijk samentreffen uit te sluiten, omdat de klacht van dit ontwerp en de actie, gegrond op Strafwet of Burgerlijk Wetboek, ieder een eigen belang te beschermen hebben.

Artikel 2.

De normen, die hier voor den tandarts zijn gesteld, stemmen overeen met die van art. 1. Ten aanzien van één element, t.w. het vertrouwen in den stand, wordt evenwel het volgende opgemerkt. De patiënt, die bij den medicus komt, geeft het volle vertrouwen; zijn leven en zijn gezondheid zijn in handen van dien medicus, die voor de genezing van den patiënt ook diens zieleleven binnen den kring van zijn belangstelling moet trekken. Van dit laatste is bij den tandarts geen sprake. Diens hulp is goeddeels technisch en blijft zeer beperkt. In overeenstemming daarmee zal ook het vertrouwen tusschen hem en wie zijn hulp vraagt, zoo dat in enkele gevallen al noodig mocht zijn, van veel beperkter omvang blijven.

Artikel 3.

Wat bij artikel 2 werd opgemerkt, geldt in hoofdzaak ook voor artikel 3. Bovendien wordt op het volgende gewezen.

De nalatigheid van een vroedvrouw kan zich ook uitstrekken tot de pas geboren; vooral nu de ontwikkeling van haar opleiding en taak in de laatste jaren geleid is in de richting van zorg voor de zuigelingen, waardoor zij zich eenigermate onderscheidt van de medici. Daarom wordt bij nalatigheid gesproken van schade voor een zwangere, een kraamvrouw of een met bijstand van de vroedvrouw geboren kind. Aan anderen mag de vroedvrouw geen hulp verleen; een algemeene omschrijving, als in artikel 1 is opgenomen, zou ten aanzien van de vroedvrouwen een verkeerden indruk kunnen verwekken.

Artikel 4.

De inhoud van dit artikel vordert niet bijzondere toelichting. Dat omstandigheden, als in dit artikel opgesomd, voor de uitoefening der praktijk ongeschikt maken, behoeft niet nader te worden betoogd.

Artikelen 5 en 6.

De maatregelen, die in artikel 5 worden opgesomd, nemen toe in kracht en bereiken in 5°. hun hoogtepunt. In het algemeene deel van deze memorie werd reeds betoogd, dat en waarom in het uiterste geval ontzegging van de bevoegdheid, de geneeskunst uit te oefenen, moet kunnen plaats vinden. De preventie zal de grootste kracht zijn. In het tweede lid van artikel 5 is de mogelijkheid geopend, dat met berisping of schorsing een geldboete wordt opgelegd. Het is denkbaar, dat een patiënt in moreel of fysiek opzicht ernstig leed heeft ondervonden door laakbare handelingen van medicus, tandarts of vroedvrouw. Dat leed zal door geld meermalen niet hersteld kunnen worden; maar voor hem of haar, die het veroorzaakte, zal de boetedoening als tucht heilzaam werken, terwijl de uitkeering tegenover

den patiënt bevrediging geeft. Daarom is in artikel 6 de mogelijkheid geopend, dat bij de uitspraak de boete, die in beginsel ten bate van den Staat moet komen, wordt toegelegd, geheel of ten deele, aan den patiënt, die ernstig gedeerd werd.

Artikel 7.

Moesten alle beslissingen ter openbare kennis worden gebracht, dan zou in menig geval de naam en het bestaan van een medicus een schade lijden, die moeilijk te herstellen zou zijn, terwijl toch de bereiking van het doel, dat met dit ontwerp wordt beoogd, het niet zou vorderen. Ter openbare kennis worde alleen gebracht wat het publiek bepaald moet weten, nl. de schorsing en de ontzegging van de bevoegdheid de geneeskunde uit te oefenen. Immers, gedurende de schorsing en na de ontzegging zal de medicus niet bevoegd zijn tot uitoefening van de geneeskunst, en ingevolge art. 436 van het Wetboek van Strafrecht strafbaar zijn, indien hij haar toch uitoefent. Het publiek moet dat, tot zijn eigen bescherming, weten. De overwegingen daarentegen, waarop de beslissingen gegrond zijn, behoeft het publiek niet te weten. Bekendmaking daarvan in de gevallen, voorzien in de artikelen 1—3, zou voor den getroffene den maatregel verzwaren, zonder dat enig algemeen belang daardoor gediend zou worden en slechts sensatiezucht prikkelen. In tegenstelling daarmee moet evenwel in de gevallen, voorzien in artikel 4, waarin niets oneerbaars in het spel is, aan de overwegingen openbaarheid worden gegeven, opdat niet ten onrechte een vermoeden van oneerbare handelingen ontsta.

Artikelen 8, 9 en 10.

De overwegingen, die aan deze artikelen ten grondslag liggen, werden reeds in het algemeene deel van deze memorie uiteengezet. Bijzondere toelichting is hier niet meer noodig.

Onder de woorden: „ter zake van de uitoefening van de praktijk”, voorkomende in het eerste lid van artikel 9, worden begrepen zoowel geschillen tusschen geneeskundigen, tandartsen of vroedvrouwen en hun patiënten of de overblijvende familieleden van patiënten als die tusschen geneeskundigen, tandartsen en vroedvrouwen onderling.

De beslissing van deze geschillen, waarbij een algemeen belang betrokken kan, maar niet altijd zal zijn, moet berusten op het goedvinden der partijen. De organisaties kunnen te dien aanzien een bindend besluit nemen, dat haar leden bij voorbaat in de behandeling van geschillen door deze colleges toestemmen; dan is er een „in het algemeen gegeven” toestemming. De toestemming kan ook incidenteel gegeven worden. Betreft, in die gevallen, het geschil een vordering op een patiënt, dan is met de beslissing van het college het bedrag der vordering, zooals het college dat vaststelt, onaantastbaar in rechte. Loopt het geschil niet over de vordering, maar leidt de behandeling incidenteel tot het uitspreken van een oordeel over deze, dan heeft dat oordeel een moreel gezag, dat eventueel in een bur-

gerlijk geding ter zake van die vordering, van groot gewicht kan blijken. Het zal geraden kunnen zijn, dat partijen zich bij dat oordeel neerleggen.

Het ligt voor de hand, dat onder of achter een geschil als in dit artikel bedoeld, feiten kunnen liggen, waarop artikel 1, 2 of 3 van toepassing is. Weigering, het geschil aan het oordeel van het College te onderwerpen, kan niet beletten, dat de andere bepalingen worden toegepast.

Artikel 11.

De meest voor de hand liggende wijze van aanhangig maken van een zaak is de indiening van een klacht. In de eerste plaats is de patiënt zelf daartoe geroepen, indien hij zich bezwaard gevoeld. Hij is „rechtstreeks belanghebbende”. Onder dezen term kunnen ook andere personen begrepen zijn. Dit kan noodig zijn omdat ook anderen dan patiënten rechtstreeks belanghebbenden kunnen zijn. Het college, dat de zaak behandelen moet, zal moeten beslissen of een klager aan dit vereischte voldoet. Ook het bestuur van een fonds of van een gemeente, om bij deze twee voorbeelden te blijven, kan ernstige reden tot beklag hebben. Zij en andere zijn begrepen onder de woorden: „een college of bestuur, tot hetwelk de geneeskunde enz. in dienstverhouding staat”.

De tot dusver bedoelde klagers komen allen op voor een subjectief belang; de patiënt doet dat het meest, bijna onverdeeld; een bestuur zal allicht sterker mede geleid worden door overwegingen, ontleend aan het algemeen belang, maar het is waarschijnlijk en toelaatbaar, dat het in veel gevallen in de eerste plaats opkomt voor het belang, dat het als het zijne beschouwt en beschouwen mag. Naast dezen kan er evenwel behoefte zijn aan een klager, die in hoofdzaak het algemeen belang in het oog vat. Een geneeskundig inspecteur van de volksgezondheid is daarvoor aangewezen. Hij is los van plaatselijke en persoonlijke bijzonderheden, die zoo menig geval noodeloos zullen vertroebelen en staat tegenover medici en patiënten onafhankelijk. Hij zal, wanneer bij hem feiten worden aangebracht door particulieren of organisaties, daarvan kennis moeten nemen en, zonder in een beoordeeling van de zaak te treden, tot het indienen van een klacht moeten overgaan, wanneer de mededeelingen, die hij ontving, ernstig zijn en niet alleen particuliere belangen gelden.

Onder den term „een zaak” worden niet begrepen de geschillen, bedoeld in artikel 9, voor welker aanhangig maken de toestemming van partijen noodig is.

Artikel 12.

Het recht van wraking moet gebruikt worden, vóórdat een college de behandeling van een zaak heeft aangevangen. Daarom is de hanteering er van gebonden aan een termijn van 3 dagen na de oproeping om voor het college te verschijnen.

De gronden, waarop de wraking toelaatbaar is, zijn in het artikel opgesomd en vorderen niet speciale toelichting.

Leidt de behandeling van een geschil krachtens artikel 9 er toe, dat het college ambtshalve artikel 5 toepast, dan is er voor wraking geen plaats meer, omdat het geschil met toestemming van partijen aan het oordeel van het college is onderworpen.

Artikel 13.

In beginsel zal de geneeskundige, de tandarts of de vroedvrouw, die bij een zaak betrokken is, vrij moeten zijn, al of niet te verschijnen. Het zal evenwel nu en dan voorkomen, dat een goede behandeling zonder verhoor van den geneeskundige enz. niet mogelijk is en dat er toch een algemeen belang in het spel is, waarvoor een beslissing noodig moet worden geacht. Voor dat geval zal de plicht te verschijnen opgelegd moeten kunnen worden.

Art. 13 voorziet in deze behoefte, die alleen bij de meer belangrijke zaken gevoeld zal worden; en ook dan zal verschijnen nog wel meestal langs den weg van vrijwilligheid plaats vinden.

Artikel 14.

De omschrijving van de redenen van verschooning, aan het slot van dit artikel, is ontleend aan art. 163 van het Wetboek van Strafvordering, welks vermelding evenwel niet gewenscht is, omdat in de naaste toekomst het nieuwe wetboek zal worden ingevoerd, welks gelijkkluidend artikel 218 thans nog niet kan worden genoemd.

Artikel 15.

Indien de inspecteur een klacht heeft ingediend, vordert het algemeen belang, dat hij moet dienen, dat hij, onder plicht tot geheimhouding, kennis krije van de beslissing, opdat hij kunne beoordeelen, of er aanleiding is voor beroep. Tegenover anderē klagers wordt de rechtvaardigheid betracht wanneer zij mededeeling krijgen van ongegrond- of niet-ontvankelijkverklaring. Zij kunnen daartegen beroep instellen. Leidt hun klacht tot eenigen anderen maatregel, dan is het niet noodig, dat zij bijzonderheden kennen, die in hun handen een middel zouden kunnen zijn om den medicus of tandarts of de vroedvrouw het leven te vergallen uit min nobele drijfveeren.

Het tweede en het derde lid van dit artikel zijn op deze overwegingen gegrond.

Artikel 16.

Krachtens dit artikel zal o.m. geregeld moeten worden de wijze, waarop de leden der colleges worden benoemd. De ondergeteekende meent, dat benoeming bij Koninklijk besluit het beste is. De geneeskundigen, tandartsen en vroedvrouwen in aan te wijzen districten zullen tot de benoeming door de Koningin van een hunner tot lid van een college in eersten aanleg moeten medewerken door het vaststellen, bij verkiezing, van een dubbeltal zoowel voor een lid als

voor een plaatsvervangend lid. De benoeming van de leden van het centraal college zal in zóóverre op andere wijze moeten plaats vinden als nl. alleen de besturen der organisaties van geneeskundigen, tandartsen en vroedvrouwen aan de voorbereiding van benoemingen zullen kunnen medewerken en wel door inzending van een aanbeveling van een of meer personen, die naar hun meening voor een benoeming in aanmerking komen en waaruit bij voorkomende gelegenheden een keuze kan, maar niet behoeft te worden gedaan.

*De Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid,*
AALBERSE.